

คำแนะนำ

การวิเคราะห์ตัวอย่างดินมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสถานะความอุดมสมบูรณ์ของดินว่ามีมากน้อยเพียงใด มีปัญหาอะไรเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและแก้ไขได้ถูกต้อง ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการวิเคราะห์ดิน คือ การเก็บตัวอย่างดินเพื่อส่งวิเคราะห์

ขั้นตอนการเก็บตัวอย่างดินที่ถูกต้อง

- 1 ถ้าเป็นพื้นที่กว้างใหญ่มากและไม่สม่ำเสมอ ต้องกำหนดขอบเขตของพื้นที่แต่ละลักษณะพื้นที่ที่ราบ พื้นที่ลาดเอียงพื้นที่ลุ่มเป็นต้น ซึ่งจะแยกเก็บตัวอย่างดินแต่ละลักษณะของพื้นที่ (ภาพที่ 1)
- 2 จำนวนจุดที่จะเก็บตัวอย่างดินควรเก็บอย่างน้อยไร่ละ 1-2 จุด (ถ้ามีจำนวนจุดเก็บตัวอย่างดินมากยิ่งเป็นตัวแทนที่ดี)
- 3 ถ้าเป็นสวนผลไม้หรือไม้ยืนต้นหลังจากกำหนดขอบเขตตามลักษณะของพื้นที่แล้ว ในแต่ละขอบเขตกำหนดจุดที่จะเก็บตัวอย่างดินโดยใช้ต้นไม้เป็นจุดเก็บจำนวน 6-8 ต้น ต้นละ 4 จุด 4 ทิศทาง โดยเก็บความลึก 2 ระดับ (ภาพที่ 2)
- 4 ความลึกของตัวอย่างดินที่เก็บถ้าเป็นพื้นที่ที่ปลูกพืชล้มลุกได้แก่พืชไร่ ข้าว ผัก หญ้าเลี้ยงสัตว์ เก็บตัวอย่างดินที่ความลึกระดับเดียวคือ ประมาณ 15 ซม. ถ้าเป็นไม้ผลหรือไม้ยืนต้นเก็บที่ความลึก 2 ระดับ และแยกเป็น 2 ตัวอย่าง คือ 0-15 ซม. และ 15-30 ซม.

- 5 พื้นที่ที่ควรหลีกเลี่ยง จะต้องไม่เก็บตัวอย่างดินจากพื้นที่ที่มีการใช้งานในลักษณะอื่น ๆ เช่น คอกสัตว์เก่า กองปุ๋ยหมัก กองฟาง เป็นต้น
- 6 การเก็บตัวอย่างดินจากพื้นที่ที่ดินมีปัญหา คือดินที่ปลูกพืชแล้วพืชแสดงอาการผิดปกติที่มีสาเหตุมาจากดิน ต้องเก็บตัวอย่างในบริเวณที่ดินมีปัญหามา 1 ตัวอย่างและบริเวณใกล้เคียงที่พืชเติบโตปกติมา 1 ตัวอย่าง

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

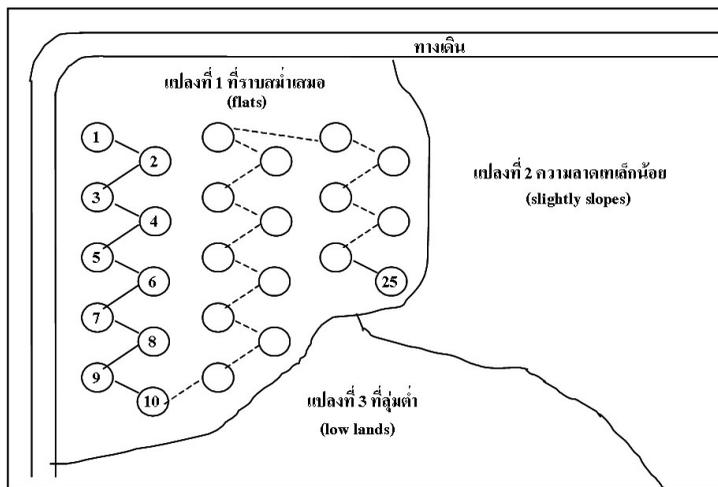
1. ทำความสะอาดบริเวณผิวดิน โดยเอาวัชพืชและเศษพืชออก
2. สำหรับพืชล้มลุกเก็บตัวอย่างดินเพียงระดับเดียวคือที่ความลึกประมาณ 15 ซม. โดยใช้เสียมหรือจอบขุดเป็นรูปตัว วี (V)
3. ใช้เสียมกดลงไปตามด้านข้างของหลุมรูปตัววีให้ได้ตัวอย่างดินหนาประมาณ 5 ซม. ลึกลงไปถึงก้นหลุมแบ่งดินด้านข้างทั้ง 2 ของเสียมออกทิ้งไป (ภาพที่ 3)
4. สำหรับพืชยืนต้นหรือไม้ผลเก็บตัวอย่างดิน 2 ระดับ ระดับแรก 0-15 ซม. เก็บเช่นเดียวกับพืชล้มลุก สำหรับดินล่าง 15-30 ซม. โดยการเปิดดินบนลึก 15 ซม. แล้วเก็บดินล่าง วิธีเดียวกันกับดินบนเก็บดินบน 2-3 จุด แล้วค่อยเก็บดินล่าง 1 จุด เนื่องจากดินล่างมีความแปรปรวนน้อยกว่าดินบน

5. นำตัวอย่างดินที่ได้จากหลาย ๆ จุดใน 1 แปลงนำมาคลุกเคล้าให้เข้ากันบนภาชนะที่สะอาด แล้วแบ่งเป็นรูปวงกลมแบ่งออกเป็น 4 ส่วน นำมาเพียง 1 ส่วน หนักประมาณ 1 กิโลกรัม (ภาพที่ 3) ใส่ถุงพลาสติก เขียนรายละเอียดลงในกระดาษแล้วใส่ถุงอีกชั้นหนึ่งรัดปากถุงให้แน่น ส่งวิเคราะห์

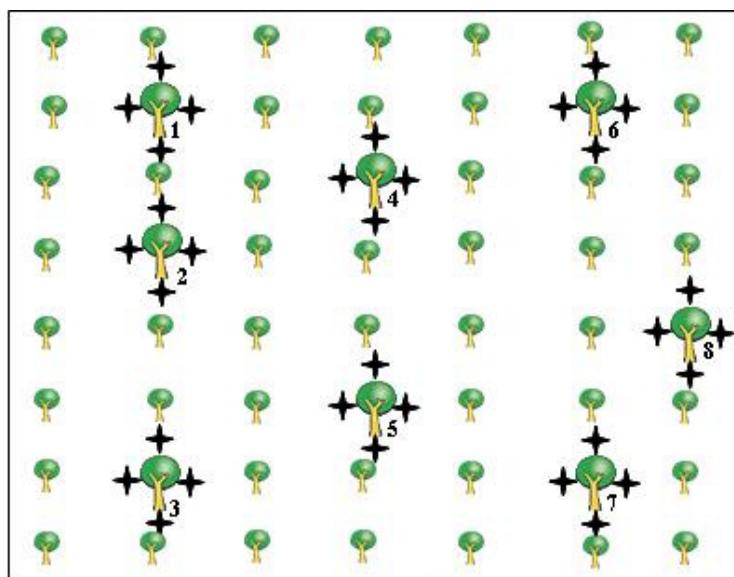
6. รายละเอียดประกอบตัวอย่างดิน

ชื่อ.....ที่อยู่เลข.....
ถนน.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....
ขนาดของพื้นที่ที่เก็บตัวอย่าง.....ไร่
ชนิดของดิน () ดินเหนียว () ดินร่วน
() ดินทราย
ลักษณะของพื้นที่ () ลาดเอียง () สูงๆต่ำๆ
() ราบ () ลุ่ม
การระบายน้ำ () ดี () ปานกลาง
() ไม่ดี

พืชที่ปลูกภายใน 2 ปีที่ผ่านมา คือ.....วัน เดือน ปี ที่ใส่ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์ ครั้งล่าสุด.....ชนิดพืชที่จะปลูกต่อไปคือ.....ปัญหาต่าง ๆ ถ้ามี (เช่น ดินเค็ม ดินเปรี้ยว ปลูกพืชไม่ขึ้น.....)

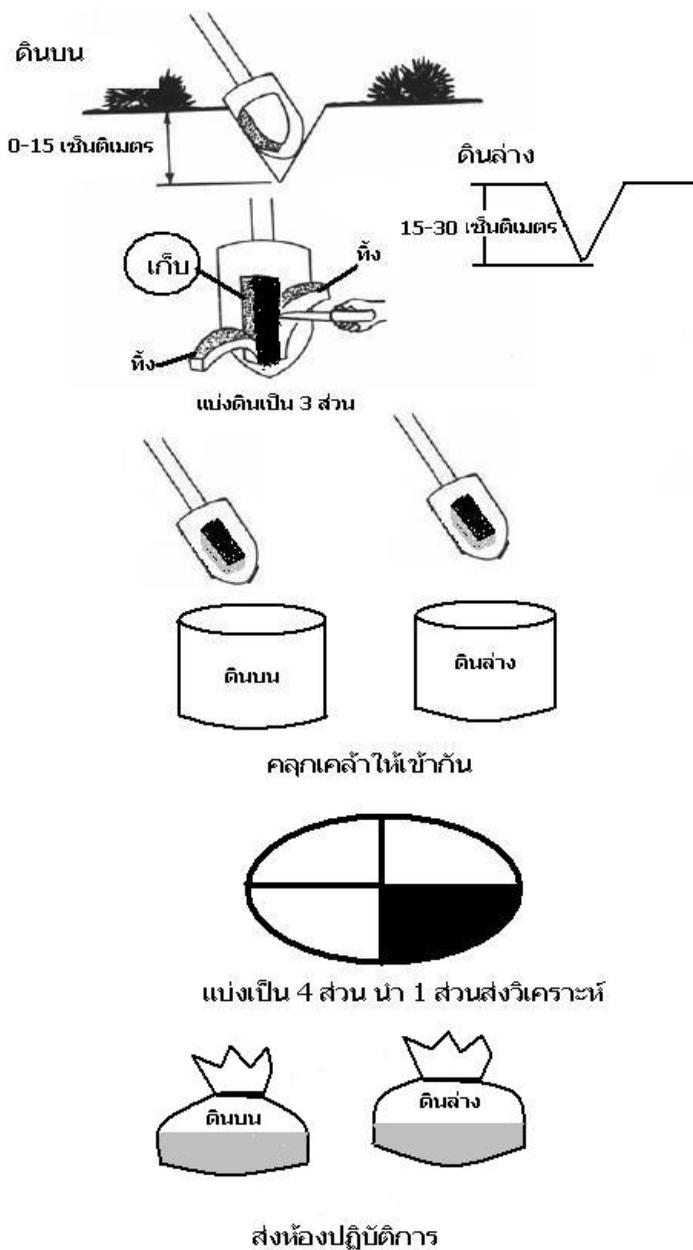

ภาพที่ 1 การแบ่งพื้นที่ตามลักษณะของพื้นที่ที่แตกต่างกัน

★ จุดเก็บตัวอย่างดิน 🌳 ไม้ยืนต้น

ภาพที่ 2 การสุ่มเก็บตัวอย่างดินจากสวนผลไม้หรือไม้ยืนต้น

ภาพที่ 3 วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

การเก็บตัวอย่างดิน เพื่อส่งวิเคราะห์ห้องปฏิบัติการ

กลุ่มพัฒนาการตรวจสอบพืชและปัจจัยการผลิต สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8